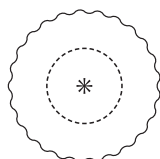

LES FERES

URIOL GILIBETS BARBENS

La Segona **Perifèria**

LES ARRELS

Devien ser les sis del matí del dia de Nadal quan una cridòria folla com una mala cosa va despertar tots els gonerius. Molt a poc a poc i amb més mandra que un os amb lleganyes, els habitants de la petita vila de Sant Gonera van començar a treure el cap per darrere les cortines de les cases. Sortir al carrer era un altre tema: per Nadal era època forta de xargueno i, per tant, havia de ser molt gruixut el que passava a fora per malgastar l'escalforeta corporal acumulada sota mantes durant tota la nit. Doncs creu-me que, quan ho van veure, tot déu es va abrigar mínimament per gaudir de l'espectacle en primera persona.

Mossèn Antoni, el rector, corria per la plaça del Caiman, la més important del poble, totalment despullat i amb el Sant Prepuci a la mà. I no, això no és una forma elegant de dir que el senyor rector s'aguantava la titola amb la mà mentre corria. No. El Sant Prepuci era una relíquia antiga, segons els experts, portada directament del Vaticà i, segons uns altres no tan experts, heretada d'una casa pobra del poble. El rector despullat corria esporuguit entre la gent, saltant salvatgement de banc en banc, rebolcant-se en els escocells dels plataners, mirant amb uns ulls que no semblaven els seus i cridant amb la boca bruta i els llavis forrats d'una pasta blanca fastigosa. Era un rector amb ràbia.

—Les he vist, les he vist! Només el Sant Prepuci ens salvarà!

La primera hora de frenesí va ser divertida. La segona es va fer llarga i la tercera ja feia patir. Per això es va quedar sol xiscant com una ànima en pena fins que es va desmaiar.

—Es deu haver tornat boig —va comentar una veïna a mitja tarda.

—O l'han tornat boig... Ves que no l'hagin tornat boig... No és gens normal, això —va respondre un home més vell que portar unghes als peus que anava ple de rascades i hematomes.

El Sant Prepuci era un dels elements que generava més orgull goneriu. Durant tot l'any, la gent li anava a deixar regals i ofrenes per demanar-li tota mena de tractes i favors: que no ploqués, que tornés a ploure, que la vella es curés, que la vella no s'acabés de curar mai, que la jove fes un cop de cap i es casés, que el jove deixés de remenar tant les cames al caminar, que tornessin a florir els calés a casa, que deixessin de florir els calés a la casa dels veïns. Qui més qui menys havia anat a deixar unes monedes, un pa de quilo o una dotzena d'ous a la pelleringa ennegrida que reposava dins d'una urna.

Però, a part de tots aquests poders que s'atribuïen a la part sobrera de Jesucrist, un document antic com les roques de tartera acreditava que el Sant Prepuci posseïa encara una altra facultat màgica: la de concedir la vida eterna i la joventut perenne a qui el dominava. És per això que el Sant Prepuci original es guardava en una caixeta al cambril de l'església tancat amb doble volta: el millor era que estigués allà enclaustrat sense esverar el galliner. A fora, s'exposava una recreació feta per un artista del poble que havia captat tota l'essència del Sant Prepuci, imitant les formes, el color i el tacte prenent el prepuci d'un porc com a material artístic.

El Sant Prepuci autèntic i d'origen incert només sortia un cop l'any. Era meravellós veure el romiatge que se li dedicava durant la festa major, passejant-lo amunt i avall en una espècie de carrossa de fusta miserable pintada d'or i decorada amb flors i joies. Entremig d'aquella opulència desmesurada, una pellerina seca i mig podrida. El Sant Prepuci era d'aquelles coses que unien el poble només sent-hi. Ningú no es podia imaginar Sant Gonera sense aquell tros de carn estel·losa i consagrada.

ELS ARBRES

Sant Gonerà era un poble de bosc. Literalment, estava plantat enmig d'un bosc de pi més frondós que una estora de casa bona. Allà, en una pegatera desboscada, s'obria pas aquest poble tan inaccessible. Era costerut i pedregós, el camí que hi arribava. Si avui en dia el viatge fins allà és tot un trauma, durant aquells dies n'eren dos. L'un sobre l'altre, fent castell i muntanya. Quines feinades hi havia per fer cap a la petita munió de cases desordenades, lletjotes a simple vista. Però bé, la bellesa no és pas el tema que ens ocupa.

—És curiós el bosc; s'assembla una mica al poble. Has de parar-hi molta atenció perquè està ple de detalls petits que el fan tot especial. Mira aquells arbres d'allà; els veus que estan apriquets i junts, potser fins i tot massa? Doncs és el lloc just on volen estar. Són així. Els arbres neixen junts perquè volen créixer junts. Al mateix ritme. Què hi vols fer? Sense competències. Prou fenya tenen a viure per, a sobre, matar-se els uns als altres. Hi ha una harmonia entre ells. Hi carda una pau, al bosc... No sé si la notes...

»Mira, aquell pinot d'allà. Sol, ben sol, està. No és que algú el giqués allà i adeu fins a una altra. No, no. Hi ha arbres que són com les persones. Arbres solitaris que s'acaben convertint

en éssers desmenjats i esquerps. No en faràs mai res, d'un arbre sol. Bé, en faràs llenya, però poca, ja t'ho dic jo.

Sant Gonera no havia estat mai un lloc de pas, i quan ho havia estat s'havia convertit en un lloc de pas per no tornar-hi més. Era un llogaret discret en la seva insignificança. Que algú hagués decidit parar-se just allà per fer-hi vida era una cosa que ni el més vell ni el més savi mai no havien sabut explicar. «Com collons van arribar aquí? A qui se li acut!» Contaven que no s'havien trobat mai restes dels poblats antics per aquelles contrades perquè els antics sempre havien estat més llestos que els moderns i no s'hi havien volgut instal·lar. Una intel·ligència col·lectiva compartida que, un dia concret, un il·luminat va decidir passar-se pel forro dels collons.

Malgrat això, l'orgull goneriu incendiava els cors dels habitants d'aquella plana massa pendent per ser plana, d'aquella vall massa oberta per ser vall. Qui ofenia aquella petita porció de terra habitada ofenia alguna cosa més. El sentiment de pertinença era dur com una codinera. Qui gosava ofendre aquella gent podia perdre una orella en algun accident insospitat. Ser de Sant Gonera era vist com el millor regal que podia rebre un infant en ensopegar amb la vida.

—A veure com t'ho explico... El bosc, el que vol el bosc és mantenir el seu ambient, el seu clima, els seu dia a dia. El bosc vol rutina i tranquil·litat. Per això et dic que el bosc no s'obre mai per voluntat pròpia. Un bosc no fa amics. Però un bosc tampoc en perd, d'amics. És ell i prou. Aquesta és la seva defensa. No més així pot evitar que el vent li faci mal i el sol el cremi fort.

»I qui millor que uns bons veïns que et guardin les espatlles per protegir-te? Per cert, has pensat mai on tenen les espatlles els arbres? Res. No res. És una pregunta estranya, ja ho sé... És igual, no em fotis cas. Per on anava? Això mateix, els arbres es protegeixen entre ells, els grans cobreixen els petits que algun dia acabaran sent els arbres grans del bosc. Però sense presses... Sobretot, sense presses. El bosc no en té gens ni mica, de pressa. Ja pot tenir ímpetu i vigor el tronc petit que, fins que no caigui el més gran i li deixi un mica d'espai i de llum, poca cosa podrà fer. Ja s'hi pot anar gicant bé. Recordat bé d'això que et diré: si no tens paciència, no cal ni que intentis ser arbre.

Entre aquest orgull de pertinença inflammat i la petitesa misèriosa de Sant Gonera, transitava en equilibri l'existència dels seus habitants. Entre la idea bucòlica de la vida campestre i la masmorra natural del patir rural. Una perfecta combinació que permetia tenir alguns dies bons i alguns dies nefastos. Una vida molt vida.

—Mira, el secret dels arbres, com de moltes coses en la vida, és l'equilibri. Jo només soc un guardabosc, tampoc em cardaré a filosofar sobre coses estranyes. Només t'explico el que sé perquè ho he vist: un arbre sempre vol créixer recte. Això és així. No té la necessitat de destacar, de mostrar-se i enrotllar-se sobre ell mateix en torcedures impossibles. No li cal això a un arbre, hòstia. De veritat, no li cal. Vol dir que mai no ho farà? Doncs no pas! Perquè la seva vida és un equilibri entre el que vol i el que pot. I creu-me que en aquesta lluita, que tot Cristo acaba tenint sigui arbre, gamarús, sergent o capellà, ell no perd ni un

minut fent el ploricó. Pot créixer recte? Doncs cap amunt que fa pujada. No pot? Doncs ja s'ho farà anar bé per adaptar-se al que calgui. Sigui amb un gep o no, ell viurà. I no cal que et digui que les persones fotem el mateix, però amb una mica més d'èpica i fotent el merda, perquè és exactament això el que fem. I si no ho féssim, collons si viuríem una mica millor. Ja et dic jo que sí.

Sant Gonera era poca cosa i alhora n'era moltes. I entre aquesta i les altres, anava passant el temps. Que segons com es miri, ja era molt. No res.

Els vespres de gener eren refotudament freds. Tot era culpa del xargueno, aquell fred ventós que sortia del bosc. Era un fred que només es podia patir allà: una gelor seca d'aquell vessant de muntanya que li costava entrar a dins el cos; ara bé, quan era dins fotia mal i ja no hi havia res a fer: o aprenies a conviure-hi o et passaves la vida suant de tant tremolar. Era una gelor complexa, amb caràcter, amb una personalitat pròpia difícil de definir. I és que era incòmode de suportar, però també agradable de patir, era seca per fora, però humida, molt humida quan se't ficava a dins, era un fred festiu, de cremar grans naus, però que recordava la misèria punyetera dels més pobres i fredolics. Era un fred fet només per a aquella vall que tampoc tenia moltes ganes de semblar una vall, un fred fet a mida. Un fred miserable que estremia els ossos, però només els ossos de la gent de Sant Gonera. Un orgull relatiu, però un orgull que la gent sentia endins. Com el fred. En fi, no res.

Amagant el nas i la boca dins el jersei, dos guardaboscós caminaven en direcció al poble.

—I fins aquí els arbres... Et queda algun dubte, Esbarzer?

—No.
—Què has de dir... Hòstia, quina gelabror que carda avui, eh?
—Sí.
—Haurem d'anar a escalfar el cos d'alguna manera, no?
—Sí.
—Vens cap al bar?
—No. Ja no bec.
—Ara ho entenc tot! Últimament estàs molt sonso. Quan beviessis més trempat, hòstia. Apa, adeu.
—Adeu.
Un va sortir del bosc. L'altre, el més jove, s'hi va quedar.